

## (H)ARC-KÉPEK

Korábbi számunkban a kerületi Értéktár egy elemét mutattuk be. Most induló másik sorozatunkban a kerületi Emlék-fasorokban szereplő személyeket szeretnénk bővebben is bemutatni Önöknek. Ezen törekvésünk első lépése egy a lapszám megjelenésének hónapjában aktuális eseményhez kötődik: május első vasárnapja – Anyák napja

# NÁDAS JÓZSEFNÉ BODROSSI NÓRA

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: Kocsy Anikó és Lukács Krisztina

A rákospalotai Széchenyi téren kialakított Helytörténeti fasorban, a Magyarok Nagyasszonya templom déli, Beller Imre utcai oldalán két hársfa áll egymás mellett. A két emléktáblán két összetartozó név: Nádas József és Nádas Józsefné Bodrossi Nóra. Ez utóbbi táblán olvassuk: Nádas Józsefné Bodrossi Nóra 41 éves korá-

*Nádas Józsefné Bodrossi Nóra  
1910–1993*

*Magyar–német szakos tanár, védőnő.*

*A kerületi anyatejgyűjtő állomás vezetője.*

*Három évtizeden keresztül küzdött az anyatejes táplálás népszerűsítéséért, a tejadó kismamák társadalmi és anyagi megbecsüléséért. 1956-ban gyalog vitte a Magyar Rádió épületétől nem messze lévő kórházba a nélkülözhetetlen anyatejet.*

tól, 1951. november 1-jétől dolgozott a XV. ker. Anya-és Csecsemővédő Intézetében; 1983-ig volt az anyatejgyűjtő állomás vezetője.

1910. március 14-én született Temesvárott. Anyai ágon régi felvidéki család sarja (a Bankó és Bielopotocky család szobrászt, festőt, katolikus püspököt, katonatisztet tart számon tagjai közt). Édesanyja, Bodrossi Lajosné Bankó Margit Rózsahegyen (ma *Ružomberok*) született, Bécsben nevelkedett, házasságkötése után néhány évig Lőcsén, később Temesváron élt. Négy gyermeket nevelt, emellett irodalmi munkásságot folytatott; színikritikái, magyar és német nyelvű tárcái és versei jelentek meg a Temesvári Zeitung és Temesvári Újság c. napilapokban. Édesapja, Bodrossi Lajos bánáti polgári családból száрма-

zott. (A család büszkén őrzi egyik, sziléziai német ősenek emlékét, aki 18 éves korában megszökött otthonról, és Bem József seregéhez csatlakozott, hogy a magyar szabadságért harcoljon.) Bodrossi Lajos vegyésztanár, feltaláló. Temesvár mellett, Kendetelepen vegyi gyárat igazgatott. 1920-ban a román hatóságok letartóztatták, hazaárulási perbe fogták. 1921-ben fogolycserével került Magyarországra. Felesége, négy gyermekkel, több hónappal később, 1922 májusában követhette Budapestre. A négy gyermek korán árván maradt: az édesanya 1924 nyarán tragikus hirtelenséggel, szívroham következtében elhunyt.

Bodrossi Nóra 13 éves korában az Országos Gyermekvédő Liga révén néhány hónapot Hollandiában töltött. Édesanyja halála után Sopronba került nevelőintézetbe. Édesapja második házassága után családjával Rákospalotára költözött; középiskolai tanulmányait az Andrassy úti Mária Terézia Leánygimnáziumban fejezte be. Az orvosi pálya vonzotta, de a család szűkös anyagi helyzete nem tette lehetővé az orvosi tanulmányokat. Magyar–német szakon végzett a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen; egyetemi éve alatt németórák adásával igyekezett a család anyagi terheit enyhíteni. Magyar irodalomból, stilsztikából, nyelvészetből Horváth János, Négyessy László, Gombocz Zoltán előadásait hallgatta. Romantikus történelmi novellái jelentek meg az *Ifjúság és Élet* c. folyóiratban.

Nádas Józseffel 1933. június 28-án kötött házassága után Székesfehérvárra költözött; itt első gyermekük születéséig németet tanított egy leányiskolában. 1939 októberében, immár három gyermek édesanyjaként, Komáromba követte



férjét, akit a komáromi tankerület szakelődőjének és főigazgató helyettesének neveztek ki. Komáromban élte át a család a háborút, a bombázásokat, a szőnyi olajfinomító égését. Mielőtt azonban a front elérte Komáromot, a már aláaknázott Duna-hídon a Csallóközbe, Őrsújfalura majd Margitfalvára menekültek.

Néhány hónap múlva újabb költözés következett: a családfőt 1945 őszén a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumba helyezték. 1949-ben azonban elbocsátották, és mint politikailag megbélyegzett embert, egy ideig segédmunkásként sem alkalmazták. Felesége is hiába próbált tanári állást kapni. A háború alatt Komáromban szerzett ápolónői képzettségét és gyakorlatát hasznosítva önkéntes ápolónőként dolgozott az újpesti Árpád kórházban, illetve a Vöröskeresztben. 1951. november 1-től kapott állást az akkoriban alakuló anyatejgyűjtő állomáson, melynek hamarosan kiváló és köztiszteletben álló vezetője lett. 1983-ig, nyugdíjba vonulásáig dolgozott itt.

Nagy hozzáértéssel és elhivatottsággal végezte munkáját. A kerületben dolgozó szülészek, nőgyógyászok, sebészek és gyermekorvosok elismerték szaktudását; segítségére mindig lehetett számítani. Sok kismamát irányítottak hozzá, akiket megtanított arra, hogyan előzzék meg, illetve hogyan küzdjék le a mellgyulladást, elkerülve ezzel a sebészeti beavatkozást. Minden alkalmat megragadott, hogy az anyatejes táplálás fontosságára felhívja a szakemberek figyelmét. Igyekezett elérni, hogy a gyermekorvosok szoptatásra buzdítsák a kismamákat, tápszert csak akkor írjanak föl, ha az anyatejes táplálás lehetetlenné válik. Vallotta és terjesztette, hogy az újszülött biológiai és pszichés fejlődése legmegfelelőbbben anyatejjel biztosítható. Bár nem egyetemi végzettségének megfelelő állást töltött be (németet csak magánúton, és később a Természettudományi Társaság esti tanfolyamain taníthatott), örömet talált munkájában, büszke volt az eredményekre: *„Százakra megy azoknak a kismamáknak a száma, akiket a szoptatás boldogító élményéhez hozzásegítettünk. Sokan közülük „agalactia” [a tejelválasztás hiánya] indoklással, vivőkként jelentkeztek, – majd lelkesen szoptattak, sőt nem ritkán tejadókká lettek.”*<sup>1</sup>

Fáradhatatlanul és önfeláldozóan dolgozott. Ha kellett, bátran szót emelt a tejadó kismamák, és rajtuk keresztül az újszülöttek, a családok érdekeiért. Önmagát sohasem kímélte. Jó példa erre, hogy 1956 októberében élete kockáztatásával fegyverropogás közepette, gyalog vitte az újszülöttek életét jelentő anyatejet Rákospalotáról a Bakáts térre, minthogy a Schöpf-Mérei koraszülött kórház autója a tankok között nem tudott átvágni a városon.

1 Nadas Józsefné reflexiói az anyatejes táplálás fontosságáról rendezett anketon elhangzottakhoz. Az anketót a Heim Pál gyermekkórház Szervezési Osztálya és a Magyar Vöröskereszt Budapesti Titkársága szervezte 1973. szept. 21-én, Kézirat.

2 Nadas Józsefné: Az anya teje és az anya szíve. In.: Egészségnevelési és vöröskeresztes híradó. 1974. 1. sz. p. 12 uo. p. 13.p

Irányítása alatt az Arany János, majd Deák utcai Anyatejgyűjtő Állomás valódi anya- és csecsemővédő központ, igazi családi „óv-oda” volt. A Schöpf-Mérei koraszülött kórházon, a Madarász utcai kórházon, a Heim Pál Gyermekkórházon kívül vivőként „civiliek” is megfordultak itt, és az orvosi rendelésre kapott tej mellé kedves, érdeklődő figyelmet és sok jó tanácsot is kaptak a gyerekneveléssel, egészséges életmóddal kapcsolatban. Egész családok jóllétét viselte szívében. Munkájának ellátása mellett kis irodájában ő vigyázott azokra a kisbabákra, nagyobb testvérekre, akiket az édesanyjának nem volt kire hagynia. Saját hét(!) gyermekének kinőtt kiságya, járókája, játékai lassan szépen mind az intézetben kötöttek ki, a picik védelmére, szórakoztatására. Gyakran ezek az apróságok felnőve maguk is tejadó kismamákká váltak, Nóra Nővér legnagyobb örömére.

Intézetében értékes közegészségügyi felvilágosító munkát, testi-lelki tanácsadást folytatott. Ennek legfőbb nyertesei a kismamák voltak: hasznos egészségi, életvezetési, higiénés, gyermekgondozási és nevelési ismereteket vihettek magukkal a sokszor igen szegény, alacsony iskolázottságú és műveltségű környezetükbe. Tudatosan törekedett főlemelésükre: „*Abhoz, hogy bármilyen munkakört ellássunk, hivatásunkat betölthessük, azt megelőzően tanulnunk kell. A szükséges ismeretek elsajátítására hónapokat, éveket, sőt évtizedeket áldozunk. A fiatal anyákkal folytatott beszélgetésekből gyakran kiderül, hogy váratlanul, felkészületlenül érték őket az anyasággal járó feladatok*”<sup>22</sup> – Pedig van-e igényesebb feladat, mint a csecsemő gondozása, van-e értéke- sebb munkadarab, mint az induló élet? – vallotta.

Munkáját mindvégig szeretettel, alázattal és nagy hivatástudattal végezte. Rendszeresen vezetett feljegyzéseiben így írt erről:

*„Mi védőnők az élet szolgálatában állunk. Számunkra minden parányi újszülött élete végtelenül, kimondhatatlanul drága kincs. Félő szeretettel, aggó szívvel hajolunk az ágya fölé. A fiatal anyák gondjai a mi gondjaink. Reménységük a mi reménységünk. Hivatásunk tudatában mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a fiatal anyák reménysége valóra váljék és újszülöttjeiket jó egészségben felnevelhessék.”<sup>23</sup>*



Irodalom:

A szülői ház. Nadas József és Bodrossi Nóra emléke. Budapest-Újpest, N. J. Pro Homine Alapítvány 2013. p. 264

Nadas Józsefné: Az anya teje és az anya szíve In.: Egészségnevelési és vöröskeresztes híradó. 1974. 1. sz. p. 12-13

Ósz Katalin: Hová lett az anyatej? In.: Családi Lap. 29.évf. 8.sz. 1980. aug. p. 12-13